

„de Schouw“

Vereniging van
Vrienden
van de
HOGE VELUWE

D E S C H O U W

----- Orgaan van de
Vereniging van "VRIENDEN VAN DE HOGE VELUWE"

Secretariaat: Berg en Dalweg 5, Beekbergen

Alle correspondentie voor de Redactie te richten aan:
Mevr. W.M.C. VOGELZANG-GIESKE - BAJMENSTRAAT 40 - APELDOORN.

Jaargang 15 - No. 1

21 maart 1968

----- L E N T E S C H O U W 1 9 6 8 -----

I n h o u d :

Blz.

3	Programma 1968	
4	Vogelwerkgroep "De Hoge Veluwe"	Mej. W.G. de Gooijer
5	Gedicht	M.H. de Gooyer-v.d. Hart
7	Natuurpad 1968	N. Prakke-Kley
9	De omslag van de Schouw	Redaktie
10	Uilen	J.H. Dam
15	Mogelijk nog dit jaar eerste jonge raven in ons land .	N.A.C.
15	Museumnieuws	
16	Boeken	
17	Nog eens kraanvogels	B.S.
18	1000 leden	

W E N K E N v o o r i n z e n d e r s v a n k o p i j :

1. Gebruik voor Uw kopij zo mogelijk een schrijfmachine en maak twee doorslagen. Indien dit niet mogelijk is, schrijft U dan met ballpoint en maak doorslagen via carbonpapier.
2. Gebruik brede marge en ruime interlinie.
3. Zend kopij met één doorslag in.
4. Foto's op zwart-wit glanzend papier.
5. Zend Uw kopij voor de eerstvolgende Schouw in vóór 10 mei 1968

O N T W E R P O M S L A G : H A N S B E E R S

PROGRAMMA 1968

---

27 april ALGEMENE VERGADERING - Aanvang: 10.30 uur

Na de vergadering zal de werkgroep Fotografie dia's aanbieden.

Voortzetting van het programma met de "Hoge Veluwe" film, die in november jl. in Den Haag in première is gegaan. Men heeft hierover kunnen lezen in De Schouw nr. 4, 1967.

Koffietafel bij de Koperen Kop.

Hierna ligt het in de bedoeling de door de Vereniging, in overleg met de directie van het Nationale Park, uitgezette rondwandelingen te gaan maken.

De circulaire voor deze dag werd reeds toegezonden.

15 juni VOORJAARS-HOGE VELUWEDAG
(40e Hoge Veluwe-dag)

Causerie van de heer S. van der Werf over zijn vegetatie-onderzoek op de Hoge Veluwe.

Koffietafel in de Koperen Kop.

Vervolgens een excursie o.l.v. de heer Van der Werf.

26 oktober NAJAARS-HOGE VELUWEDAG
(41e Hoge Veluwedag)

Aan het Nederlands Valkeniersverbond: "Adriaan Molten" zal gevraagd worden op deze dag een voordracht te houden en voor het middagprogramma een demonstratie te geven.

N a t u u r p a d 1968 :

Dit pad zal opgesteld worden begin april. Zie voor bijzonderheden over dit pad elders in het nummer.

VOGELWERKGROEP "DE HOGE VELUWE"

Secretaresse :

Mej. W.G. de Gooijer, Boumanlaan 14, Otterlo

VERSLAG 1967

Deze vogelwerkgroep werd in februari 1967 opgericht en werkt in het Nationale Park "De Hoge Veluwe". Het gehele jaar door werden er tellingen verricht, ook werden in het broedseizoen en in de wintermaanden volgens de transect-methode en de 10 ha-blokmethode onderzoeken verricht.

Het "nestkastenbestand" werd geïnventariseerd in de herfst, nadat in het broedseizoen de broedsels werden nagegaan.

Enkele leden hielden zich bezig met een onderzoek naar het aantal korhoenders, patrijzen, houtsnippen en nachtzwaluwen.

De groep komt éénmaal per maand bijeen, soms voor het maken van verdere plannen, het luisteren naar interessante lezingen en het verzamelen van de waarnemingen.

Alle gegevens komen ter beschikking van de directie van het Park. Er worden twee nieuwe schuilhutten gebouwd, zodat ook daar waarnemingen kunnen worden gedaan.

Plannen voor het volgend jaar:

Hoofdzakelijk zijn deze plannen nestkastenonderzoek, kwantitatief onderzoek, schuilhutwaarnemingen en recreatiegevoeligheid van vogels.

Beste mensen, als ik me niet vergis,
meen ik dat het heden "Oud Jaar" voor ons is,
want 4 februari van het vorig jaar
kwamen we in Rijnzenburg voor 't eerst bij elkaar!
wat voorzichtig keken we elkander eens aan,
later zou het wel anders gaan....

zo van:

Zuster Kwikstaart... ziet ge nog een kastje in de bomen?
Broeder Kievit... fluks de kwast ter hand genomen,
Want niets kan zo kunstzinnig zijn
Als het schilderwerk van vriend Van Rhijn!
Broeder Bosuil... gij zijt nu door koffie gesterkt,
De werkbroek aan, en met hamer en spijker gewerkt.
Komt Broeders en Zusters, flink nestkasten rooien
En weest niet benauwd voor de wurmen en vlocien.
Ge hoeft ze niet met de hand uit te stoffen,
Van Waversveld's krabber is onovertroffen!

.... maar ook menige nacht,
werd met krabben doorgebracht...

Toen we voor 't eerst ter vergadering togen,
Zaten we braaf over papieren gebogen,
en wisselden ijverig van gedachten...
maar, wat stond ons nog allemaal te wachten?

Van Meester de Vries een speedcursus tellen,
In blokken, transecten en lange tabellen,
Met kruisjes, boogjes, puntjes en strepen,
Plusjes en dakjes... en zei je benepen:
"Meester... 't lijkt wel Chinees die tabel"
Dan zei hij goedmoedig: "O, je leert het nog wel"
En toen we het eindelijk hadden begrepen,
Gingen we ijverig vogeltjes strepen,
- "Zuster Roodborst! Ziet ge nog geen lijstjes komen?"
(ze zag ze zelfs tot in haar dromen!)

En tot ons groot plezier
Werd het Trefpunt ons hoofdkwartier.
't Bood onderdak aan ladders, fietsen, dure spelden en kwasten,
Kaarten, en nieuwe frontjes voor gehavende kasten.

En vond je dat het consumptietijd was,
draafde je heen en weer tussen kistje en jas,
Precies een bedenksel voor een "Kievit"
Vindt u niet?

De kast "Bijzondere Vondsten" opende je snel
maar vanwege z'n geurtje liet je dat wel.
Vriend Marinus ging in het Trefpunt kamperen
en er overig nestkastjes restaureren,
Hij was er eenzaam, doch niet alleen!
er was dikwijls een koolmees om hem heen,
die had al eerder gepoogd hem te strikken,
maar toen dacht Marinus dat hij 'm op moest prikken,
Het meesje werd spoedig een trouwe klant,
en at er de kaas zelfs uit de hand.
Toen Marinus reeds lang weer naar huis was gegaan,
ging de voorzitter even in 't Trefpunt aan,
hij hoorde daar een langdurig getik tegen 't raam
en heeft toen de deur wijd open gedaan.
Onmiddellijk kwam het meesje naar binnen gevlogen
en bekeek toen de Gonyer met verwonderde ogen
Jacht: "Al ben ik dan maar een onnozele Piet,
diè man is toch zeker m'n kaas-baasje niet!"

Duc, zoals u ziet,

Recreatiegevoelig was dat beestje niet!

't Was me het jaartje wel,
waarin we luisterden naar houtsnip en nachtzwaluwzang
en de heer v. Rhijn al maar zocht naar z'n verdwenen tang,
waarin een drieste pimpel zei:
zo'n houtbeton kast is niks voor mij,
ze kunnen me er nóg zoveel goeds van zeggen,
'k ga lekker in een schuilhut m'n eitjes leggen.
Waarop Professor de Vries bromde: 't Is toch te bar,
dat beest stuurt al m'n reeksen in de war.
't Was een jaar,
waarin we elkaar
als vriend en als vogelaar
leerden waarden,
we kunnen het best nóg een jaartje proberen,
Daarom, wens ik u met elkaar
"Een goed en plezierig Nieuw Vogeljaar".

N. Prakke-Kley

In dit nieuwe jaar is het bestuur al weer flink aan de gang geweest.

Behalve vele andere verrassingen in het programma komt er weer een nieuw natuurpad.

Voor liefhebbers, echte "Vrinden" van de Hoge Veluwe is dit pad een dankbaar onderdeel van de activiteiten van het bestuur.

Ons lid en medewerker de heer Wittkämper, ons allen bekend, o.a. door zijn lezing over Ruimtelijke ordening op 22 oktober 1966, leidt ons in de beschrijving langs zeven oude huisplaatsen, kleine boerderijtjes, die er vroeger hebben gestaan. Aan de soort bomen, oude lanen en plantengroei en van allerlei meer, kun je dat nog zien en met hem ontdekken.

Ook loop je langs bomen, waar herten "geveegd" hebben en weer andere bomen waar zij "geschuurd" hebben.

In het voorjaar en in de zomer kom je langs plekjes waar, of veel kruidgewas groeit, of waar bepaalde soorten vogels zitten. Om deze goed te kunnen onderkennen zijn alle plantjes getekend door de heer Kolvoort en door de heer Planta, onze wildschut van de Hoge Veluwe.

Het is wel goed, trouwens om te weten dat de heer M.J.Ch. Kolvoort dit jaar het ere-lidmaatschap van de K.N.N.V. kreeg voor de verdienste van zijn illustraties en als excursieleider.

Om de vogels thuis te kunnen brengen ligt in de beschrijving een inlegvel met in kleur 32 vogels.

Als je op een goed moment door een eikenbos loopt, worden je gedachten meegenomen naar het begin van deze eeuw toen de veluwe-bewoners in het voorjaar er op uit trokken om te gaan "eekschillen".

De bast van de eikenboom werd toen gebruikt voor het leerlooien. Men bleef met het hele gezin met geit, een maand in een tijdelijk hutje wonen, vlak bij het werk.

En zo, verdiept in gewezen tijden, oude bomen en lanen kom je ineens op de Deelense heide uit, met dat prachtige vergezicht en wijdheid, met wulp en leeuwerik en al het water wat daar zolang blijft staan op de leemlagen, die de kleine poeltjes veroorzaken.

En nog veel meer zou ik kunnen verklappen, maar dat mag niet en dat wil ik ook niet. Ik kan U alleen van harte aanraden dit pad eens op Uw gemak te lopen en van alle mooie dingen te genieten. Het is geen 20 km wandeling, als je ruim de tijd neemt ben je in twee uur rond.

Het bestuur hoopt pad en beschrijving begin april klaar te hebben.

DE OMSLAG VAN DE SCHOUW

Indertijd heeft men de kunstenaar H. Beers verzocht een omslag voor de Schouw te tekenen.

Het is wel aardig om te weten dat hij "dit vignet" ontwierp en dat dit de essentie van de Hoge Veluwe weergeeft.

Dat wil zeggen het gedevasteerde eikenbos dat in strubben zich heeft gehandhaafd, het Veluws Hert dat er dekking in vond en dat op de Hoge Veluwe door bijzondere zorg tot nieuwe ontwikkeling kwam, - de heide en het lege zand en een grasmat.

Redactie.

U I L E N

De uilen (Strigidae) vormen een belangwekkende vogelgroep. In de regel worden zij aangeduid als nachtroofvogels, hoewel zij voor het merendeel juist in de morgen- en avondschemering jagen. Verschillende soorten schuwen het daglicht maar weten opgeschrikt toch zeer goed weg te komen; andere jagen ook op klaarlichte dag. Opmerkelijk is in ieder geval de aanpassing van de meeste aan de nachtelijk levende prooidieren, waartoe in de eerste plaats de kleinere knaagdieren behoren.

Uilen komen zowel op het noordelijk als op het zuidelijk halfrond voor en in totaal zijn er zo'n 200 soorten. De kop van deze vogels is katachtig, de grote, gekromde snavel gaat grotendeels schuil onder de dichte bevedering, die bij het azen of kroppen achterwaarts gebogen wordt om vuil worden te voorkomen. De grote ogen zijn onbeweeglijk maar dit bezwaar wordt opgeheven door de geweldige flexibiliteit van de hals. De raadselachtige gezichtsuitdrukking van vele uilen wordt nog verhoogd door het knipogen, waarbij het

bovenooglid langzaam zakt.

Bij het slapen wordt, als bij alle vogels, het oog afgedekt door het onderooglid.

De gehoororganen, zo belangrijk bij hun jachtmethode, zijn bijzonder goed ontwikkeld, al zijn ze van buitenaf niet te zien. De pluimen van de ooren vervullen bij het horen geen functie en zijn wel te vergelijken met de kuif van de Kievit of hop. De sluit van het gezicht dient als geluidversterker en de asymmetrische plaatsing van de oeropeningen bij de echte nachtuilen, evenals de beweeglijke kop, vergemakkelijkt het lokaliseren van de meest zwakke geluiden.

Het verenkleed is bijzonder zacht en daardoor is de befaamde geluidloze vlucht mogelijk; de kleur en de nuancering ervan zijn prachtig aangepast aan de omgeving en zij vallen in rust tegen boombast of de vegetatie van het veld nauwelijks op.

In tegenstelling tot de dagroofvogels hebben de uilen geen krop als "voorraadschuur" en prooien die niet gelijk verorberd kunnen worden, worden wel verstoep. De snavel kan wijd opengesperd worden en muizen worden zonder moeite in één keer naar binnen geslokt. Grote prooien worden bij stukjes en beetjes naar binnen gewerkt. Het scherpe maagsap scheidt het vlees gemakkelijk van het skelet en de onverteerbare resten als haar en been worden dagelijks in de vorm van "uileballen" weer naar buiten gewerkt. Vooral onder de slaapbomen zijn deze propfen soms in grote aantallen te vinden. Dagroofvogels, die de delen van de prooi al vóór het kroppen selecteren, werpen het gewel slechts van tijd tot tijd.

De jonge uilen zijn de eerste dagen blind (bij de kerkuil zelfs acht dagen), blijven lang in het nest en worden ook als takkelingen en daarna nog door de ouders gevoerd; kannibalisme komt bij de uilen tamelijk veelvuldig voor.

Typisch is de schrikjagende houding die vele soorten demonstreren. Het verenkleed wordt uitgezet, de wicken uitgebreid en de ogen wijd open gesperd; de kerkuil gaat met uitgespreide wicken op de grond liggen. Sissen en knappen met de snavel verhogen het effect van de dreighouding nog aanmerkelijk.

De prooien bestaan meestal uit kleinere dieren (kna-

gers) maar grotere soorten nemen ook hazen, konijnen, eekhoorns en vogels. Sommige, zoals de visuilen van Afrika en India en de Noord-Amerikaanse gestreepte uil, leven vooral van krabben en vis, het steenuiltje versmaadt ook merkevers niet. A. Wetmore beschreef het geval van een gehoornde uil die goudvissen uit de vijvers ving en Fehringer vermeldt, dat overtollig, aangesneden voedsel door het overtrekken van het losse vel tegen uitdrogen en aasvliegen beschermd wordt; de kerkuil legt voor het karige seizoen of voor de regentijd kleine voedselvoorraden aan.

Het nut van de uilen is in dichtbevolkte, gecultiveerde streken zeer groot (in de wildernis is de nut- en schadetheorie van geen waarde), maar toch hadden ze eeuwenlang te lijden onder een sterke vervolging en werd hun verschijning in verband met dood en onheil gebracht. De nachtelijke levenswijze en de spookachtige roep zullen daar niet vreemd aan zijn geweest.

Een sterke aversie tegen de uilen wordt ook gedemonstreerd door vele vogels, die bij het ontdekken van een uil in zijn dagverblijf of in het open veld collectief een flinke rel organiseren, die meestal eindigt in het retireren van de aangevallene. Bij de jacht op kraaien en roofvogels werd en wordt van deze omstandigheid een dankbaar gebruik gemaakt door een uil, en dan bij voorkeur de grote oehoe, als lokvogel te gebruiken.

In het Europese gebied zijn de kerkuil, de ransuil, de bosuil en de oehoe voornamelijk nachtvogels: het steenuiltje, de dwerguil en de dwergooruil zijn jagers van de schemering en de velduil, zo goed als de een enkele maal naar hier verdwalende sneeuwuil, de sperweruil en de oeraluil minnen bepaald het daglicht. In het woongebied van de noordelijke vogels gaat de zon in de zomermaanden trouwens niet onder.

Van onze standvogels is de kerk- of katuil (*Tyto alba*) een echte cultuurvogel, die als rotsbewoner surrogaten zocht en vond in torens, ruïnes, molens en boerderijen. Het lichte, fijngetekende verenkleed en de merkwaardige hartvormige kop maken verwisseling met andere soorten vrijwel onmogelijk. Het aantal eieren

van de twee broedsels varieert sterk, wat wel samenhangt met het voorhanden zijn van voldoende prooidieren. Het tweede broed kan wel uit tien stuks bestaan, maar bij voedselschaarste worden de jongen zo nodig voor een deel vlot door de oudelui verorberd. Naast veel muizen vermijden zij ook spitsmuizen, vleermuizen, mussen en zelfs kikvorsen niet.

De nestjongen zien al na drie weken kans een kleine muis compleet naar binnen te werken.

De ransuil (*Asio otus*) is een echte vogel van de bosrijke streken en heeft evenals de voorgaande een zeer groot verspreidingsgebied. In het winterhalfjaar worden hier veel doortrekkers en wintergasten waargenomen. Het zijn forse uilen met een bruingeel verenkleed en grote oorpluimen. De baltsvluchten beginnen in maart en de vogels klappen daarbij duidelijk hoorbaar met de vleugels: niet als de houtduif boven het lichaam maar eronder. De baltsroep is een dof klagend hoe-hoe-hoe.

De bosuil (*Strix aluco*) mist de oorpluimen, heeft een dikke ronde kop, donkere (zwarte) ogen en een verenkleed, dat aan de bovenzijde bruin-, aan de onderzijde geelachtig is. De soort breidt zich de laatste jaren tamelijk sterk uit en de gehelmzinnige baltsroep, een luid hoe-hoe-hoe en een vibrerend oe-oe-oe-oe worden ook in de nabijheid van de menselijke bewoningen vaak gehoord. De dag verslapen zij bij voorkeur dicht tegen de stam gedrukt.

Het veel kleinere steenuiltje (*Athene noctua*) lijkt daarentegen helaas door verschillende oorzaken steeds zeldzamer te worden. Het is te herkennen aan de bolle figuur met ronde vleugels en de platte kop met de gele ogen. De rechte wenkbrauwen geven hem (en haar) een streng uiterlijk. Zij vertonen de voorkeur voor het schaars begroeide open land en broeden in knotwilgen maar ook in oude gebouwen en konijnholten.

De vijfde hier voorkomende soort is de velduil (*Asio flammeus*) die inderdaad uitsluitend in het open veld verblijft. De latijnse speciesnaam *flammeus* komt van het felle oranje-rode oog. Het verenkleed is taankleurig, de "oren" op de kop maar klein. De 4 tot 10 eie-

ren worden in een simpel bodemnest gelegd, de jongen maken met 3 weken al eens een ommetje rond het nest en kunnen met vijf weken vliegen. Hier te lande is het tegenwoordig een zeldzame broedvogel en de geschikte biotopen verdwijnen meer en meer. Onze vogels trekken weg maar noordelijke vogels nemen vermoedelijk hun plaats in. De trek vindt vaak troepsgewijze plaats en het waarnemen van een opvliegende troep velduilen is een onvergetelijk gezicht.

Mooi en imponerend is ook de baltsvlucht, waarbij de vogels hoog in de lucht cirkelen en bij de glijvluchten met de vibreerende vleugels een geluid produceren dat herinnert aan de baltsende watersnip. Als bij de ransuil kan ook de vleugelslag daarbij worden gehoord. De baltszang klinkt als boe-boe-boe, het gewone geluid is een typisch geblaf. Schuw zijn deze vogels bepaald niet.

Van de andere Europese soorten is de oehoe in midden-Europa ook zeldzaam geworden en in Duitsland begon men korte tijd geleden een actie-oehoe, waarbij vogels werden uitgezet. Het is een zeer grote uil met oranje-gele ogen en een bruin verenkleed. Het wijfje bebroedt de vier eieren 5 weken en de jongeren blijven 10 weken in het nest. De zeer gepassioneerde balts begint al in februari en de mannetjes vechten daarbij hevig. Met grote prooien als haas (en kat) hebben ze geen moeite.

De vrijwel witte sneeuwuil (*Nyctea scandiaca*) die in het hoge noorden thuishoort onderneemt om de vier jaar een invasie-achtige trek naar het zuiden, wat vermoedelijk samenhangt met de lemmingentrek. Zij worden dan als gezegd een enkele maal hier waargenomen en vallen, als we de kranteberichten geloven mogen, ook eenzame wielrijders en eerbare postbodes aan: de romantiek is gelukkig zelfs in ons overbevolkte landje nog niet geheel verdwenen.

J.H. Dam

MOGELIJK NOG DIT JAAR EERSTE JONGE RAVEN IN ONS LAND

N.A.C.

ZEIST - De gezamenlijke pogingen van het Rivon (Staatsbosbeheer) en het Wereld Natuurfonds (Nederland) de sinds vele jaren in ons land uitgestorven raaf hier opnieuw te introduceren, ontwikkelen zich gunstig, zo deelt het Wereld Natuurfonds mede.

Dezer dagen heeft de Duitse ravenexpert dr. Richard Gwinner de vliegruimten op de Veluwe, in Zuid-West Drente en op de Utrechtse Heuvelrug bezocht. Bij zijn onderzoek is hem gebleken, dat zich uit de jonge vogels reeds zes broedparen hebben gevormd. Het lijkt hem niet uitgesloten dat hiervan ten minste één paar binnenkort tot broeden zal overgaan, zodat mogelijk over enkele maanden hier voor het eerst sinds meer dan veertig jaar weer in Nederland geboren raven zullen vliegen.

MUSEUM NIEUWS

Tentoonstellingen: van 4 mei - 7 juli wordt in het museum en op het expositieazon in het Beeldenpark de grote Henri-Moore tentoonstelling gehouden: 76 Beelden (van 1923-1968) en 50 tekeningen, waaronder vele schetsboeken. Op de dag van de officiële opening wordt aan Moore door Prins Bernhard de Erasmus-prijs van de Fondation de la Culture européenne uitgereikt.

Van 27 juli - 14 september wordt nog een tentoonstelling gehouden (uitsluitend in het museum) van Soto, Tomasello, Morellet, Sobrino en Le Parc: kunstenaars, die zich met "optische beweging" bezighouden; de beweging of liever vibratie die niet door motoren of windkracht maar zuiver visueel wordt opgeroepen.

CONCERTEN (met enig voorbehoud inzake de data)

30 maart: het Danzi-kwintet speelt 18de eeuwse muziek op instrumenten uit die tijd.

18 mei : Chaim Levano, piano, speelt werken van Chopin, Satie, . . . Mul, Olivier Messiaen e.a.

8 juni : Strawinsky-concert, met medewerking van het Amsterdam Strijkkwartet, Maarten Bon piano en enkele blazers.

P U B L I C A T I E S

Half maart verschijnt de rijk geïllustreerde catalogus van de Tekeningencollectie 19de en 20ste eeuw. In februari en maart worden in vele zalen van het museum alle hoofdaspecten van de tekeningencollectie getoond.

Er doen zoveel misleidende geruchten de ronde over de all-in entree van Park en Museum, dat het ons nuttig lijkt er nog eens op te wijzen dat van elke entree slechts 20 cent wordt afgedragen aan het Rijk (van jaarkaarten f 2,50.)

M U S E U M J O U R N A A L

Op verzoek van het museum Kröller-Müller treft U ingesloten een folder-tje aan:

Voor abonnees van de Schouw, leden van de Vereniging van Vrienden geldt de gereduceerde abonnementsprijs van f11,50
Gaarne toevoegen op antwoordkaart: "Abonnee de Schouw"

B o e k e n :

Als derde in een reeks van oorspronkelijke Nederlandse uitgaven op natuurgebied is verleden jaar uitgekomen:

B O M E N

HUN VORM EN KLEUR

door Dr. B.K. Boom en H. Kleyn

met 194 in de natuur genomen kleurenfoto's van
G.D. Swanenburg de Veye e.a.

Een pracht boek met behalve de beschrijving van de soorten veelal ook het land van oorsprong vermeld met de geschiedenis van hun verspreiding en ook sagen en legenden aan de bomen verbonden.

Prijs gebonden f 45,--

Uitgegeven door H.J.W. Becht's Uitgeversmij. N.V.

Ja, je weet het eigenlijk nooit zeker wanneer ze precies komen. Maar de kans is groot dat de Kraanvogels die ieder jaar op of bij de Hoge Veluwe dansen, nog niet zijn geweest als dit nummer van "de Schouw" uitkomt. Maar 't zijn er nooit zo erg veel; wij doen hier in Nederland alles een beetje bescheiden. Me dunkt, het zullen er een 15 of 20 stuks zijn, die op het kleine akkertje op de Kop van Deelen overnachten en elkaar al dansend hun Liefde betuigen. Veel meer zijn het er nooit. Maar bij het doorbladeren van allerlei vogelbladen werd ik getroffen door een artikel in "Het Vogeljaar" van juni 1967. Een stukje over "Trandansen" van H.J. Verdonk. Trandansen is het Zweedse woord voor de kraanvogelsdans en in Zweden is deze balts-ceremonie tot een soort nationale gebeurtenis geworden, sinds pers, radio en televisie zich er meester van hebben gemaakt. Elke Zweed die het maar enigszins interesseert en het maar enigszins kan doen trekt naar Bjurum, waar half april duizenden kraanvogels bijeenkomen om te dansen op een paar aardappelveldjes. - Ik zei het reeds, op de Hoge Veluwe zijn we al blij als we er een 20 zien en publiek is er (nog) niet bij. In Bjurum daarentegen waren op zondag 16 april van het vorige jaar "slechts" zo'n slordige 2500 kraanvogels aanwezig. Om 5 uur in de ochtend stond het er al zwart van de auto's. D.w.z. op de 3 parkeerplaatsen, want bij de dansveldjes zelf geldt een streng stopverbod en patrouilleren 4 auto's en 2 motorfietsen van de politie. Om 9 uur 's ochtends waren al 5000 auto's geparkeerd. Reken op 4 inzittenden = 20.000 mensen. In 1953 was een recordzondag: 35.000 personen in 9000 auto's.

Het moet er een machtig mooi schouwspel zijn en alles is tot in de puntjes georganiseerd, maar ik ben haast blij dat er op onze Hoge Veluwe maar zo weinig kraanvogels pleisteren en dansen; stel je voor: 9000 auto's ons hele park stond vol....

B.S.

1 0 0 0 L E D E N :

Een bijzonder hartelijk welkom voor de heer en mevrouw E.E. Booy-Hietink te Arnhem.

Per ingang van het nieuwe Verenigingsjaar werd de heer en mevrouw E.E. Booy-Hietink geboekt als het 1000e lid (en 1001e lid) van onze Vereniging.

Ter ere van dit heuglijke feit werd door het Bestuur een boekenbon aangeboden.

Bestuur en Redaktie hopen dat U heel veel genoegen zult beleven van Uw lidmaatschap.

Vereniging van "VRIENDEN VAN DE HOGE VELUWE"

O i t d e S t a t u t e n :

Art. 2. De vereniging beoogt het aankweken van een hechte band onder hen, die belang stellen in de Stichting "Het Nationale Park de Hoge Veluwe", gevestigd te 's-Gravenhage, alsmede het bestaan van het bestuur van die Stichting in het verwezenlijken van de doeleinden, die het krachtens de grondregeleen van die Stichting heeft na te streven.

Art. 3. 1. De Vereniging tracht haar doel te bereiken door in nauwe samenwerking met het dagelijks bestuur van de Stichting "Het Nationale Park de Hoge Veluwe":

- a. in brede kring belangstelling te wekken voor "Het Nationale Park de Hoge Veluwe" door het stimuleren van het bezoek aan dit park;
- b. het organiseren van één of meer "Hoge-Veluwedagen" per jaar;
- c. het vormen van werkgroepen uit en in bijzondere gevallen mede buiten haar leden, ter bestudering van bepaalde onderdelen, mogelijkheden en belangen van "Het Nationale Park de Hoge Veluwe";
- d. het dienen van advies en/of het doen van voorstellen aan het dagelijks bestuur voornoemd;

B e s t u u r :

Jhr. W.H. de Beaufort, Maarn, Ere-Voorzitter

D.A. Kramer, Hoenderloo, Voorzitter

C.W. van Calcar, Secretaris, Berg en Dalweg 5, Beekbergen, tel. 05766-1500

G.K.C. van Tienhoven, Penningmeester, P.C. Hooftstraat 56^{III}, Amsterdam

Ch.G. Matser, burgemeester van Arnhem

Mr. A.L. des Tombe, burgemeester van Apeldoorn

Dr. P.J. Platteel, burgemeester van Ede

Prof. Dr. H. Engel, Amsterdam

Mej. J.J.M.H. Oudemans, Amsterdam

Ir. J.H. van Tuil, Hoenderloo

Drs. R.W. Oxenaar, Directeur Rijksmuseum Kröller-Müller, Otterlo

Ir. H. van Medenbach de Rosy, Dir. Nat. Park de Hoge Veluwe, Hoenderloo

} leden

} Adv. Leden

R e d a c t i e "DE SCHOUW":

Mevr. E.H. Prakke-Kley, Oosterbeek

F.H. Nauta, Alphen aan den Rijn

B.E. Schäffner, Duiven

Secretaresse:

Mevrouw W.M.C. Vogelzang-Gieske

Apeldoorn, tel. 05760 - 18705

Kalmerstraat 40

De minimum-contributie bedraagt f 7,50 voor gewone leden; voor huisgenoten van leden f 2,50. Voor jeugdleden f 1,—. Organisaties en verenigingen kunnen als zodanig, lid worden voor tenminste f 10,— per jaar. "De Schouw" wordt u gratis toegezonden. Contributies dienen overgemaakt te worden aan De Ver. van Vrienden van De Hoge Veluwe, giro 9 5 1 9 9 3 te Driebergen.

